

Poverty and Migration from Burma: Within and Without Midi Z's Films

ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ ရွှေ့ပြောင်းအခြေချနေထိုင်ခြင်း၊
မိဒီဇက်(Midi Z)၏ ရုပ်ရှင်များ အတွင်းနှင့် ပြင်ပ
ဝှမ်းချင်းချန်း (Wen-Chin Chang)

“ကျွန်တော် ငယ်ငယ်ကတည်းက ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုဟာ နောက်ကနေ သတ္တဝါဆိုးကြီး တစ်ကောင်လို လိုက်နေတာ ကျွန်တော်ကို ရှေ့ဆက်ပြေးအောင်တွန်းနေသလိုပါပဲ။ တခြားမြန်မာလူငယ်အများကြီးလည်း ဒီလို အခြေအနေမျိုး ရင်ဆိုင်ကြရလို့ သူတို့ရဲ့ အိမ်တွေကို စွန့်ခွာပြီး မြို့ပြတို့၊ နိုင်ငံခြားတို့ သွားပြီး ဝမ်းစာရှာကြရပါတယ်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုက လွတ်မြောက်ဖို့ဆိုတာ သူတို့ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ရခြင်းရဲ့ အဓိက အကြောင်းရင်း ဖြစ်သလို ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုကို ရလိုခြင်းဟာ သူတို့ရဲ့ တကယ့် အပြင်းပြဆုံး ဆန္ဒပါပဲ။” (ကျောက် (Zhao) ၂၀၁၅/၆၅)

မိဒီဇက်(Midi Z)ကို Zhao De-Yin (Kyawk Dad-Yin 趙德胤) ကျောက်ဒေရင် ဟုလည်း သိကြပါသည်။ ၎င်းသည် ယူနန် တရုတ် ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်သူများထဲမှ မြန်မာနိုင်ငံ၊ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း လားရှိုးမြို့တွင် ၁၉၈၂ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားခဲ့သော စတုတ္ထမျိုးဆက်တစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှများစွာသောအခြားရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများ

နည်းတူ မီဒီဇင်တို့မိသားစုသည် ငွေကြေးဆို၍ တစ်ပြားတစ်ချပ်မျှ မရှိ ခဲ့ပေ။ မီဒီဇင်သည် အငယ်ဆုံးဖြစ်ပြီး အထက်တွင် အစ်ကိုအစ်မလေးဦး ရှိသည်။ ဖခင်သည် လိုင်စင်မဲ့ဆေးဆရာတစ်ဦး ဖြစ်သော်လည်း ကျန်းမာရေးချို့တဲ့သူ တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မိခင်ကပင် လမ်းဘေးတွင် အစားအသောက်ရောင်းခြင်း၊ အလှူများတွင် ထမင်းဟင်းကူချက်ပေးခြင်း၊ ဆိုင်များတွင် ပန်းကန်ဆေးခြင်းနှင့် အခြားသူများအတွက် အဝတ်လျှော်ပေးခြင်း၊ တောင်ပေါ်ထွက်ပစ္စည်းများကို ဈေးသို့ ရောင်းချရန် တောင်ပေါ်ထွက်ကုန်များကိုရောင်းချရန် ဈေးသို့ သယ်ပို့ပေးခြင်းတို့ဖြင့်မိသားစုအတွက် အဓိကစီးပွားရေးပံ့ပိုးသူဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ (ကျန် (Jiang) ၂၀၁၄၊ မီဒီဇင်၏ မိခင်နှင့် စာရေးသူတွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ခြင်း) ၎င်း၏မိခင်နှင့် ထိုသို့တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း မပြုမီလေးနှစ်အလိုကမှ ထိုအမျိုးသမီးကြီးအလုပ်မှ အနားယူခဲ့လေသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်းတစ်ခုတွင် မီဒီဇင်သည်သူ့ကလေးဘဝ နေထိုင်မှု အခြေအနေကို ပြန်ပြောင်းသတိရပြီး ဖြေဆိုထားသည်မှာ -

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ တစ်နှစ်စာ ဝင်ငွေစုစုပေါင်းဟာ နိုက်ကီ (Nike)လှို(အမေရိကန်ထုတ်) ဖိနပ်တစ်ရုံ ဝယ်ဖို့တောင် မလောက်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့အိမ်က သက်ငယ်မိုးပြီး တော့ ဝါးထရုံနဲ့ မြေစိုက်တဲ့ကလေးပါ။ တစ်ခါကများ မိုးသည်းသည်းမည်းမည်းရွာလိုက်တာ အိမ်ပြိုသွားပါတယ်။ (တစ်ခန်းပဲပါတဲ့) ဒီအိမ်မှာ ကျွန်တော့်မိဘတွေ၊ ကျွန်တော့်အဘိုးနဲ့ ကလေးငါးယောက်ပေါင်း လူရှစ်ယောက်နေရပါတယ်။ (ဖန် (Fang) ၂၀၁၄/ ၅၄)

မြန်မာနိုင်ငံမှ သာမန် ပြည်သူများ အကြားတွင် ထိုကဲ့သို့ ဆင်တူယိုးမှား ဇာတ်လမ်းများကို ပြောလေ့ပြောထ ရှိပေသည်။ အလုပ်အကိုင်

အခွင့်အလမ်းများသည် ရှားပါးပြီး များသောအားဖြင့် လူတစ်ယောက်၏ လုပ်အားသည်လည်း ဘဝရှင်သန် နေထိုင် စားသောက်ရန် မလုံလောက်ပေ။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင် ကြသည့် ယူနန် လူငယ်များ ကြီးပွားချမ်းသာရေးအတွက် သက်စွန့် ဆံဖျားလုပ်ကိုင်ကြသည့် လုပ်ငန်းများအနက် လူပြောအများဆုံး အလုပ်နှစ်ခုမှာ ကျောက်စိမ်းများတွင် သွား၍ အလုပ်လုပ်ခြင်းနှင့် မူးယစ်ဆေးဝါး ရောင်းဝယ်ခြင်းတို့ ဖြစ်လာပါသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ များသောအားဖြင့် မူးယစ်ဆေးစွဲခြင်းနှင့် ခုခံအား ကျဆင်းမှု AIDS ရောဂါအပါအဝင် ရောဂါပေါင်းများစွာ ကူးစက်ခံရသည့် အခြေအနေသို့သာ ထပ်ဖန်တလဲလဲ ရောက်ကုန်ကြသည်။

ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် အခြားသော ဖြစ်ရပ်များစွာတို့ကြောင့် မီဒီဇက်အသက်(၁၆)နှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံမှထိုင်ဝမ်နိုင်ငံသို့ ပိုမိုကောင်းမွန်သည့် ပညာရေးနှင့် ဘဝအနာဂတ်တစ်ခု ရှာဖွေရန် ထွက်လာခဲ့သည်။ အမိမြေဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ မိသားစုဝင်များစွာနှင့် မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းအများ နေထိုင်နေဆဲဖြစ်၍ လည်ကောင်း မွေးရပ်ဇာတိမြန်မာနိုင်ငံကို သံယောဇဉ် မပြတ်နိုင်ဘဲ ကိုယ့်နိုင်ငံအကြောင်း ပုံပြင်ဇာတ်လမ်းများကို လွမ်းသည့် စိတ်နှင့် ပြောပြလိုစိတ်များနက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင်နေထိုင်ရသည့်ဘဝ အထူးသဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အတွေ့အကြုံများသည် အောက်မေ့တသဖွယ်ရာများ ဖြစ်နေသည်။ ဈေးတွင် မြွေများ၊ ကျားပေါက်စလေးများနှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များကို ရောင်းချ နေကြပုံများသည် အမှတ်တရဖြစ်ရပ်များအဖြစ်မကြာခဏပြန်အောက်မေ့မိသည်။ ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများတွင် နေထိုင်ကြသူများအတွက် မြန်မာပြည်သည် လျှို့ဝှက် ဆန်းကြယ်နေသော်လည်း ရုပ်ရှင်ဇာတ်လမ်းဆန်ဆန်၊ အံ့ဩဖွယ် ဖြစ်ရပ်များ

သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နေ့စဉ်ဘဝများပင်ဖြစ်ပါသည်။ မီဒီဇင်သည် တစ်ချိန်က လူများ၍ ဓါးထိုးခံခဲ့ရဖူးသလို ဆိုးရွားသည့်ကားတိုက်မှု နှစ် ကြိမ်ဖြစ်ခဲ့ပြီး အခြားသောသူငယ်ချင်းနှစ်ယောက်နှင့်အတူအမဲလိုက် ရာတွင်သေနတ်ကို သုံးသဖြင့် တရားမဝင် လက်နက်ကိုင်ဆောင်မှုဖြင့် ထောင် သုံးလ ကျခဲ့ဖူးပါသည်။ ထိုအမှတ်တရ ဖြစ်ရပ်များသည်သူ၏ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ရုပ်ရှင်ဇာတ်လမ်း အရှည် သုံးခုနှင့် ဇာတ်လမ်းအတို ပေါင်းများစွာ ဖန်တီးနိုင်ဖို့ အင်အားတစ်ရပ်ဖြစ်သွားခဲ့သည်။ ရုပ်ရှင် များမှာ မြန်မာပြည်သို့အပြန်(၂၀၁၁)၊ ဆင်းရဲသားများ(၂၀၁၂)နှင့် ရေခဲ အကျဉ်းထောင်(၂၀၁၄)တို့ ဖြစ်ပြီး ထိုသုံးကားလုံးကို ဆင်းရဲ နွမ်းပါးမှု နှင့် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှု အကြောင်းအရာကို ဗဟိုပြု ရိုက်ကူးတင်ဆက် ထားပါသည်။

ဤစာတမ်းတွင် မီဒီဇင်၏ ရုပ်ရှင် သုံးကားပေါ်တွင် အခြေခံပြီး ဘဝ အတွေ့အကြုံနှင့် အမြင်၊ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ယူနန်မှ ရွှေ့ပြောင်း အခြေ ချ သူများ အကြောင်း စာရေးသူ၏ ကိုယ်ပိုင် နားလည်မှု အပေါ် အခြေ ခံပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှုဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာကို စူးစမ်း လေ့လာရန် ကြိုးစား ထားပါသည်။ အထူး သဖြင့် ဤစာတမ်းသည် နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံအတွင်း၌ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုကို နိုင်ငံအဆင့်(macro)ရှုထောင့်မှနေ၍ အထွေထွေနိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး ညွှန်းကိန်းများကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ သုံးသပ်ခြင်း၊ အကြောင်းအရင်းဖြစ် စေသည့် အချက်များကို ခြေရာခံပြီး ခိုင်မာသည့် အဖြေများကို ပေးရန် တော့ မရည်ရွယ်ပါ။ ထိုသို့ပြုမည့်အစား ဤစာတမ်းသည် မြန်မာပြည်ဖွား ဒါရိုက်တာ တစ်ဦးသည် မိမိဒေသရပ်ရွာမှ ဆင်းရဲသားများ၏ ဘဝများ၊ နိုင်ငံ၏ လူမှုနိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ဇာတ်ကွက်များနှင့် ယူနန်မှ ရွှေ့ပြောင်းနေ ထိုင်အခြေချသူများ၏ အခြေအနေ၊ အခက်အခဲနောက်ကွယ်တွင် ရှိသည် ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်မှု ယန္တရားဆိုင်ရာ လက္ခဏာ အင်္ဂါရပ်များကို မည်သို့ ပုံ

ဖော် ရိုက်ကူးပြသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်ရန် သူ့ရုပ်ရှင် ကားများမှ တဆင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုကို လေ့လာသုံးသပ်ထားပါသည်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူ များ၏ ဘဝကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုဆိုတာ ဘာလဲဟူ သည့် မေးခွန်းကိုဒါရိုက်တာက မည်သို့ကိုင်တွယ်ပါသနည်း။ မီဒီဇက်၏ (ထိုင်ဝမ်တွင်) ရွှေ့ပြောင်းအခြေချမှုနှင့်နေထိုင်မှုတို့သည် ၎င်း၏ ရုပ်ရှင် ရိုက်ကူးမှုအပေါ်မည်သို့သက်ရောက်ပါသနည်း။ နိစ္စရူဝဘဝတွင်ယူနန်မှ ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်သူများ၏ လိုက်လျောညီထွေနေထိုင်ရေး နည်းများ မှာ မည်သို့နည်း။ ၎င်းတို့၏ နည်းများသည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုကို ကျော် လွှားနိုင်အောင် ကူညီပေးပါသလား သို့မဟုတ် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုသည် ရှောင်လွှဲ မရနိုင်သော ကံကြမ္မာတစ်ခုပဲလား။ ထို့အပြင် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု ဆိုင်ရာ သုတေသနများတွင် ရှေ့ဆောင်သူ တစ်ဦးဖြစ်သည့် အော်စကား လူးဝစ်(Oscar Lewis)မှ တင်ပြခဲ့သော “ဆင်းရဲခြင်းဘဝနှင့် အခြေအနေ များ”သည် မီဒီဇက်၏ ရုပ်ရှင်များတွင် သို့မဟုတ် ယူနန်မှ ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်သူများ၏ လက်တွေ့ဘဝများတွင်ကော မြဲမြံနေပါသလား။ သို့ တည်းမဟုတ် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုဆိုသောအရိပ်မည်းကြီးသည် အုပ်ချုပ်မှု နှင့်ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာတန်းမတူမညီမျှမှုကြောင့်သာအဓိကဖြစ်ပေါ်နေခြင်း ပေလား စသော မေးခွန်းများကို ဖြေဆိုရန် ဤစာတမ်းတွင် ကြိုးစား ထားပါသည်။

အောက်ပါကဏ္ဍများတွင် စာရေးသူသည် မီဒီဇက်၏ ရုပ်ရှင်များကို နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်ရာတွင်လူးဝစ်၏အရေးအသားများကို ကိုးကားသဖြင့် လူးဝစ်၏စာပေများကိုပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းဖြင့်စတင်ပါသည်။ လူးဝစ် ကို ကိုးကားရသည်မှာ ဆင်းရဲသားများကို သုတေသန ပြုရာတွင် ရှေ့ ဆောင်လမ်းပြပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်ရုံမျှမကစာပေရေးဟန်ဖြင့်ဇာတ်ကောင် စရိုက်ကိုသရုပ်ဖော်ထားသောမိသားစုကို ဗဟိုပြုသည့်လူးဝစ်၏ လူမျိုး

နှင့်ယဉ်ကျေးမှု သရုပ်ခွဲခြင်းပညာရပ်ဆိုင်ရာ စာအုပ်များနှင့် မီဒီဇင်၏ ရုပ်ရှင်များ ဆက်နွှယ်နေသော ကြောင့်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ လူးဝစ်၏ စာအုပ်များထဲမှ တစ်အုပ်ဖြစ်သော ဆန်းချက်မှ ကလေးများ (၁၉၆၁) စာအုပ်ကို ဟောလီးဝုဒ် ရုပ်ရှင်ကားတစ်ခုအဖြစ်မင်းသားကြီး အန်တိုနီ ကွင်း သရုပ်ဆောင်၍ အသက်သွင်းခဲ့ကြပြီး ရုပ်ရှင်ကို ၁၉၇၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ၁၆ရက်တွင် ပွဲဦးထွက် တင်ဆက်ခဲ့ပါသည်။ ဆင်းရဲခြင်း ဘဝနှင့် အခြေအနေကို အပြောင်းအလဲ မရှိသောအခြေခံ သဘာဝအဖြစ် ဖော်ပြခြင်းကြောင့် ဝေဖန်ခံခဲ့ရသော်လည်း လူးဝစ်၏ စာများသည် မနုဿဗေဒတွင် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံတို့၏ အခန်း ကဏ္ဍနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး ဆက်လက် ဆွေးနွေးမှုပေါင်းများစွာကို လှုံ့ဆော် ပေးခဲ့ပါသည်။ လူးဝစ်၏ စာများကို ပြန်လည် သုံးသပ်ပြီးသည့်နောက် စာရေးသူသည် ယူနန်မှ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရွှေ့ပြောင်းခြေချနေထိုင်မှုနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုများ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိလူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး အခြေအနေများနှင့် ဆက်နွှယ်ပြီး မီဒီဇင်၏ ဘဝနှင့် အတွေ့အကြုံကို စတင် လေ့လာပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် နိုင်ငံရပ်ခြားတွင် ရှင်သန်ဖြတ် သန်းခဲ့ရသည့်သူ့အတွေ့အကြုံများကို ပုံဖော်ရေးသားပြီး သူ့ရုပ်ရှင် သုံး ကားကို လေ့လာပါသည်။ မီဒီဇင်နှင့်လူးဝစ်တို့အား စာရေးသူ၏ နှိုင်း ယှဉ်သည့် သုံးသပ် ဆန်းစစ်ချက်အရ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုကို ၎င်းတို့နှစ်ဦး ပုံဖော်သည့် အခါတွင် တူညီမှုများနှင့် ကွဲပြားခြားနားမှုများကို တွေ့ရ ပါသည်။ အပေါ်ယံကြည့်လျှင် မီဒီဇင်၏ ရုပ်ရှင်များသည်ဆင်းရဲနွမ်း ပါးခြင်း သံသရာသည်ရပ်တန့်ခြင်း မရှိဆက်လက်တည်တံ့ မြဲမြံနေ သည်ဟူသော လူးဝစ်၏အဆိုနှင့် တူသယောင်ရှိ၍ မီဒီဇင်၏ အဓိက ဇာတ်ကောင်များသည် လူးဝစ်၏ ဇာတ်ကောင်များကဲ့သို့ပင် အခက် အခဲများအတွင်း စဉ်ဆက်မပြတ် ပိတ်မိနေကြသည်။ ပထမပုဂ္ဂိုလ်မှ အုပ်ချုပ်မှု၊ ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ တန်းတူမညီမျှမှုကို ထောက်ပြခဲ့သော်ငြား

လည်း ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်၏ လက်ရာများတွင် ထိုအချက်ကို မတွေ့ရချေ။
မီဒီဇက်၏ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုကို စူးစမ်းရှာဖွေမှုသည် ပို၍ သိမ်မွေ့ကွဲပြား
သောကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ ၎င်း ကိုယ်တိုင်နှင့် အခြားသော
ယူနန်မှ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများ၏ အသက်မွေးမှုနောက် ကောက်
ကောက်ပါအောင် လိုက်ရာတွင်ရခဲ့သော အောင်မြင်မှု ဇာတ်လမ်းများကို
ပို၍ သိရှိအမြင်ပွင့်ခြင်းကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာ
သည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုကို ၎င်း၏ရုပ်ရှင်ထဲတွင်ရုန်းထွက်၍ မရနိုင်သည့်
ထာဝစဉ် တည်တံ့မြဲမြံသောယဉ်ကျေးမှု သံသရာတစ်ခုအနေဖြင့် တင်ပြ
ရန် မရည်ရွယ်ကြောင်း၊ ထိုသို့စဉ်းစားမည့်အစား ရုပ်ရှင်များကို ဆင်းရဲ
သူများက အာဏာပိုင်များအပေါ်စွပ်စွဲချက်၊ မကျေနပ်ချက်များကို အသံ
တစ်သံအဖြစ်ဖော်ထုတ်နိုင်သည့် နည်းလမ်း တစ်ခုအနေဖြင့်သာ ရှုမြင်
သင့်ကြောင်း စာရေးသူ အကြံပြုလိုက်ပါသည်။